Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 284 (10.667). Львів, субота 19. грудня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 дол.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

IX. Зїзд К.П.(б)У.

У Харкові відбувся перед кількома днями IX. Всеукраїнський Зїзд Комуністичної Партії більшовиків України. Почався він 6. грудня при участи 470 делегатів. Супроти того, що фактичною владою, фактичним законодавцем і одиноким джерелом радвлади на Україні є К.П.(б)У, ми подамо короткий перебіг того зїзду. Делегатом від Ц. К. Р. К. П. був на зїзді сам всесоюзний староста Калінін. Відкрив зїзд голова ВУЦВК-ту Петровський.

Численність КП(б)У.

З промови Петровського довідуємося, що в цьому році має КП(б)У 135 тисяч членів (у попередньому було їх 90 тисяч). Український комсомол має тепер 206 тисяч членів (в попередньому році було їх 110 тисяч). Пролєтарський елемент становить у партії 72 відсотки. Промовець підкреслив, що найбільшим лихом радвлади є безробіття і безпритульність.

Міжнародне положення СРСР.

Калінін виголосив промову про теперішнє міжнародне положення СРСР. Почав від Льокарна та підкреслив, що льокарнські договори мають на меті ізолювати Радянський Союз. „Основна мета Льокарна — казав він — полягає в тому, щоби зорганізувати, зєднати, підготовити в початку відповідну політичну ідеольогію у вигляді европейського миру, а потім матеріяльно підготовити усі сили, що їх протиставлять (Англійці) Радянському союзові. Ми розцінюємо Льокарно, як спробу збирання контрреволюційних сил проти СРСР".

В Европі отже не добилися радянські диплюмати ніяких успіхів, але за те всі надії компартії та СРСР звязані з великими та далекосяглими подіями на Далекому Сході. В Китаю Калінін твердить, що там іде тепер не боротьба поодиноких генералів, але боротьба імперіялістичних держав проти визволення китайського народу від їх ярма, отже проти одинокого приятеля визволення, що ним є СРСР. Калінін твердить, що всі воюючі генерали є тільки фігурами, що дають фірму для Японців, Американців і Англійців. Один тільки генерал Фін-Юй-Сян не є чужим лакеєм і ставлеником капіталу, бо він стоїть на чолі національно-революційної китайської армії, і саме на ньому та на армії Гоміндану, якою він проводить, будують більшовики всі свої надії. Є ще одна армія в Китаю, що її люблять більшовики, а це кантонська (південно-китайська). Мукденська армія з Чан-Тсо Ліном на чолі, та армія У-Пейфу, це контрреволюційна та платна зграя капіталістів.

Докір Україні.

Далі говорив Калінін дуже мляво про внутрішню політику. Найдовше спинився на профсоюзах. Накінець зачіпив торговлю та заготовку хліба і тут не пощадив України за її недбальство. Дослівно сказав таке: „По всьому Союзі заготовлено до 20. листопада 260 міліонів пудів і треба признати, що найбільша помилка в виготовленому пляні торкається України. Україна заготовила 81 міл. пудів тоді, як півн. Кавказ заготовив 84 м. пудів. Коротко кажучи, Україна відстає і всім иншим відповідним організаціям, особливо компартії треба на це звернути належну увагу. Головне наше бажання зібрати всю хлібну вайвину та вивезти її за кордон.

Ізольована країна чи ізольована партія?

Звіт про діяльність КП(б)У відчитав генеральний секретар КП(б)У Каганович. Дослівно сказав він на самому початку таке: „Досвід партроботи за останнього півтора року цілком потвердив, що ми зуміли не тільки завоювати владу в ізольованій країні, але що ми вміємо в умовах подвійного оточення — внутрішнього (22 міліонова маса розпорошених селянських дрібнобуржуазних господарств) і зовнішнього (капіталістичного світового ринку) — посуватися вперед у справі будівництва справжньої соціялістичної економіки".

Яке господарство на Україні.

Десьтам меншевики-еміґранти ствердили, що в СРСР нема соціялістичної промисловости. Каганович пустив на них Леніна і ним „доказав", що на Україні та в СРСР є аж пять укладів господарства: приватно-капіталістичне, дрібне селянське, найдрібніще селянське, державно-капіталістичне і соціялістичне. Де є соціялістичне а де державно-капіталістичне, про те Каганович не сказав. Він тільки підкреслив, що українського промислу не можна зараховувати до державно-капіталістичного господарства (там є концесії для чужих капіталістів) і на тому закінчив полеміку.

Зразок полєміки.

Здаючи звіт з господарського положення Каганович не пропустив і полєміки з Кавтським, який важиться твердити, що більшовики не здатні розвивати своїх виробничих сил. За те здатні вони більше розвивати політичну поліцію ніж проводити в життя теорію Маркса. „Ми не сперечаємось — каже Каганович — ми справді навчилися вкищі політичної поліції. Так, ДПУ працює в нас дуже добре і як би Кавтський попав до нас, то можливо, він відчув би цю руку. Ми навіть думаємо, що якби Маркс був у нас, то став би одним з найкращих чекістів".

Український промисл.

В часі між 1923 і 1925 р. збільшився український промисл удвоє. В тому часі вироблено товарів на суму 300 міліонів довоєнних карбованців. На слідуючий передбачений виріб товарів на суму 221 міліонів карбованців. В 1920 році на 57 українських домен була чинна тільки одна. Нині працює їх вже половина. У цілому СРСР зріст продукції дійшов до 47 відсотків передвоєнної. На Україні дійшов він до 75 відсотків. В Донвугіллю є нині 38 шахт проти 15 з попереднього року. Вугля подешевіло. Вартість одного пуда зменшилася на 1·5 (словами півтори) копійки. Сильно піднявся цукровий промисл на Україні. Нині дає Україна 69 відсотків чавуна всієї загально-союзної продукції, вугля 79 відсотків, а цукру 77 відсотків з усеї загально союзної продукції.

Сільське господарство.

Тут довідуємося дуже цікавих цифр, що ілюструють земельний голод на Україні, передовсім у полосі лісостепу. На 100 десятин засіву в европейській частині СРСР випадає 19 душ сільськ. населення, а на Україні 63 душ. Отже на Україні густота населення не уступає Німеччині ні Франції. Єдину раду на боротьбу з перенаселенням України бачить партія в інтенсифікації сільського господарства а також у внутрішньому розселенню та переселенню селянського населення. На що тоді жидівської кольонізації?

Не входити в паніку.

Здаючи звіт із селянської політики партії, референт каже, що на селі є 3 до 4 відсотки глитаїв а тільки подекуди доходять вони до 5 відсотків. З ними треба боротися але їх не нищити. Головною фігурою на селі середняк, до якого старається підійти партія всіма силами. Мета партії „слідкувати за наладом села". „Товариші — казав Каганович — ми не можемо вам тут сказати, що ми досягли на Україні повного ефекту в нашій селянській політиці". Але не треба супроти цього „перебільшувати фактів, не вдаватися в паніку а тільки проводити економічну боротьбу з глитаєм, протиставити йому кооперацію, колективи господарства і ради, куди він не має вступу. Видно, що він сильний! — На Україні 50 відсотків безкінних господарств. На те референт не бачить ради.

Внутрішнє становище.

З розвитком НЕП-и сильно зростає нова буржуазія. Порівши в пір вона виявляє велику політичну активність. Всі ті нові буржуї навіть не заперечують радянської влади а вимагають тільки прав. Поруч з ними підносять голову націоналістичні петлюрівські елементи. Їх активність виявляється ріжно але найбільше при допомові релігійних установ.

Активність селянських мас.

Політичну активність мас ілюструє Каганович великим зростом селянської преси. На протязі останнього року тираж селянських газет збільшився з 60 тисяч до 225 тисяч. „Ми мусимо сказати — говорив референт — що без залучення мас (до боротьби за законність), без широкої виборности не можна буде встановити законність та викорінити свавілля. Меншовики та ЕСери кажуть, що більшовики стають через те на шлях демократії, отже відступають під напором активности мас. На те відповідає Каганович, що „говорячи про демократію, ми маємо на увазі свою рідну, близьку нам робітничу клясу і селянські масі, що ними керує робітнича кляса. Серед них ми повинні розгорнути демократію. Ми спостерігаємо часто зрозуміле відношення радянських урядовців і керманичів установ навіть до виборних організацій, до рад. Треба поставити справу так, щоби кожний урядник відчував відповідальність перед радою, вибраною трудящими масами.

Національна політика.

Тут підкреслив референт становище партії, яка розуміє, що не може бути мови про ніяке втягнення мас до державного будівництва, якщо саме будівництво збочує від культури, побуту та мови націй, на території якої здійснюється дане державне будівництво. І тому партія поставила справу так, щоби національну політику проводити зі становища завойованих мас. Тут

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 930/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów [illegible] umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 279 (10.662) z dnia 13. grudnia 1925. r. pod tytułem: „Lokarno i my" w ustępach między słowami: a) w [illegible] jasno. b) [illegible] 2) W art. p. t. „Piesn" w ustępie między słowami: do Warszawy [illegible] 3) w rubryce „Nowynky" w notatce [illegible] p. t. „Ostro, ostro pered prowokatorsky" w ustępie między słowami: [illegible] zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) u. k. i występku z artykułu 300 u. k. ad 2) zbrodni z § 65 a) u. k. ad 3) występku z § 300 u. k. uznał dokonaną w dniu 13. grudnia 1925. roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 i. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 15. grudnia 1925. r.
Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 931/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 280 (10.663) z dnia 15. grudnia 1925 r. pod tytułem: „Zza okeanu" między słowami [illegible] 2) W artykule pod tytułem: „Hra u [illegible]" od początku słów: [illegible] 3) W artykule pod tytułem: [illegible] między słowami: [illegible] zawiera znamiona ad 1) 2) zbrodni z § 65 a) [illegible] ad 3) występku z § 300 u. k. uznał dokonaną w dniu 14. grudnia 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. i. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. P. Lwów, dnia 15. grudnia 1925. r.
Hawel.

накидається Каганович на українську еміграцію а в першу чергу на її центр у Чехословаччині та на Микиту Шаповала за те, що приписує нацполітиці більшовиків якийсь маневр лінемірної комбінації для обдурення мас. Та всі ті твердження еміграції — на думку референта — неправдиві, бо метою радвлади є опертися на маси. „Ми мусимо — каже він далі — наш державний апарат і партію наблизити до більшости населення УСРР. Ми мусимо наблизитися до побуту, культури і потреб трудящих мас України. Зокрема, тут на Україні ми перші (?) будуємо українську державу. Адже української держави не було на протязі 100 літ. Нам докоряють за те, що нами керує Москва. Так, товариші, я гадаю, що кожний чесний Українець не тільки член партії, але й безпартійний (?) скаже, що бути під керовництвом червоної Москви — це найбільша честь для чесного робітника“. Далі твердить референт, що українська культура тільки тепер починає розвиватися, та йде тепер в низів.

Українізація.

В ділянці українізації є такі досягнення: початкове шкільництво зукраїнізоване на 70 відсотків; вищі школи через недостачу професорів Українців не зукраїнізовані навіть на половину, технікуми зукраїнізовані на 39 відсотків, профшколи на 25 відс., школи лікнепу на 76 відс. Особовий склад окружних і районових апаратів влади має 50 відсотків Українців. В центрах відсоток менший. Партійний апарат теж українізується. Центральний Комітет партії зукраїнізований на 35 відсотків. Загальне число Українців у партії досягло тепер 40 відсотків.

Українська інтелігенція і проф. Грушевський.

Кінчаючи звіт про нацполітику, Каганович підкреслив, що партія прямує до зміцнювання національних позицій не тільки при допомозі мови, але й культурної праці. Не зважаючи на те „частина української інтелігенції з Грушевським на чолі силкується монополізувати представництво в українській культурі. Зокрема проф. Грушевський, як історик, що досліджує історію, силкується пройти по при такий факт як велитенський період розвитку радянської влади. Ну, щож, історія пройде попри нього“. На інтерпеляцію в справі Грушевського і Тютюнника на партконференції у Катеринославі Чубар сказав таке: „Тютюнник працює на мирному фронті у фотокінокомітеті, а Грушевський в Академії Наук. На жаль Грушевський ще ніде прилюдно не заявив, що визнав радвладу по суті її роботи та що згоден працювати в купі з нею. Він орієнтується на погляди старих друзів, що остали на еміграції, та є надія, що він перестане на них орієнтуватися і почне прислухуватися до голосу трудящих мас УСРР. Він послухає поради своїх знайомих і зложить відповідну заяву. Еміграція вважає його за незалежного наукового робітника і за борця за соціялізм тільки не комуністичними шляхами. Він, очевидно, хоче цей погляд зберегти і хоче цим сказати еміграції, що при радвладі можуть жити навіть такі незалежні люде як він. Добре, коли він це говорить, а ще краще булоб, колиб він свою незалежність впряг до нашого спільного воза і працював з нами вкупі, не оглядаючися на купку еміґрантів“.

І все на тому самому місці...

Львів, 18. грудня 1925.

Є російська візницька приповідка про перевертання повозки на одному й тому самому місці. Замотеличений візник їздить добре відомим собі шляхом, на якому находиться якась баюра чи інша перепона і все, постійно на одному й тому самому місці перевертається повозка, розуміється, з пасажиром, а візник тільки з серцем нарікає: І все на тому самому місці... Замісць вимінути ту баюру, замісць вибрати інший шлях, той візник як люнатик не може опертися тій магічній силі, яка тягне його до того самого місця, на якому він вже неоден зробив гіркий досвід.

„І все на тому самому місці! — скажемо ми, коли матимемо на примітці затяжну й розтяжну справу українського університету. Не будемо переходити історії останнього чвертьстоліття й не будемо на її загальному тлі розглядати цеї важливої й дошкульно болючої проблеми. Вкажемо тільки, що якраз рік тому назад в приводу „посередницьких“ виступів д-ра Романа Смаль-Стоцького знялася була в нашому громадянстві велика й — розуміється — оправдана буря. Здавалося після того всього, що ані сам „посередник“ не захоче більше пхати пальців між двері, ані не найдеться ніхто, що навіть в найбільш платонічній формі піддержував би такого злощасного „посередника“. Але минув рік, і знову маємо „карамболь“ на тому самому місці — і то ще важчий, як минулого року. Розуміється, коли з того поводу робимо докори, то ані на один момент не допускаємо можливости, щоби хточебудь давав д-рови Стоцькому якінебудь уповновласнення. Одначе факт звязку з ним, хоч би й відірваного й припадкового, не підлягає найменшому сумніву, а це вже теж не маловажний причинок до сакраментального: і все на тому самому місці...

На тому самому місці перевернув д-р Стоцький в першу чергу самого себе. Та це йому нічого „не пошкодить“, як і тому візникові, що знає тільки один шлях. Він знову підведеться і буде робити свою роботу, бо це його стихія, його живло, його „політична мудрість“ винесена зі суто прислужницької, льояльстичної, політично-бізнесової буковинської атмосфери. Одначе на тому самому місці він намагався перевернути й заслужених для української науки й культури мужів, а найважніше: він на довший час перевернув в баюру справу українського університету.

Закон з 26. вересня 1922 р. про самоврядування трьох східно-галицьких воєвідств містить між иншим постанову про заснування українського університету на протязі двох літ, себ-то до кінця вересня 1924 р. Постанова про заснування українського університету в законі з 26. вересня 1922 є загального, — так сказатиб — манифестаційного характеру. Для її здійснення є вимаганий окремий, спеціяльний закон, який означив би зміст того університету, кількість факультетів і їх розділ, осідок університету та визначив в буджеті кошти на його удержання. Без такого спеціяльного закону „творення“ університету є ставленням будинку на леді.

Тимчасом досі такого закону нема, а за те від часу до часу — відповідно до потреб польської закордонної політики — появляються поплутані вістки про заснування, а радше спроби творення українського університету. А діється це тоді, коли міністерством освіти кермує, та коли напрямні коаліційного уряду визначує вшехпольський ідеольоґ Ст. Грабский, той самий, який пос. Підгірському і пос. Хруцькому у своїй відкритій щирости заявив, що українського університету не буде. Він не лише заявив, алей робить всеможливе, щоби того університету не було. Бож на протязі вже не двох, а повних трьох літ пальцем не рушено для здійснення закону з 26. вересня 1922. В червні ц. р. секція для справ східних воєвідств і національних меншостей на внесення Ст. Грабского постановила в Кракові заснувати „Славянський Інститут“. На „Слав. Інститут“ вставлено в буджет якусь дрібну суму, а український університет зовсім зник з буджетової літератури, хоч ще Ратай в р. 1921 вставив був на нього 3 мил. марок (менше, як на удержання одної неповної гімназії.)

Зрештою й тепер нічого не говориться про український університет. Мін. Ст. Грабский, не внісши закону до сойму про український університет, починає говорити про організаційну комісію „академічного шкільництва з українською викладовою мовою“. Поняття: „акаде-

„Просвіта“ в 1925 році.

(Перед Загальним Збором Товариства.)

Наше найбільше Товариство, а саме „Просвіта“ скликує на день 25. грудня ц. р. свій Звичайний Загальний Збір. На ньому буде розглянено діяльність Товариства на основі звідомлення Головного Виділу.

Найбільше видимою частиною діяльности „Просвіти“ є її видавнича діяльність. Сьогодня вона розпадається на два головні напрями. Перший має служити радою, вказівками, допомогою у веденні освітного діла. У другому находять своє місце видавництва для народу, о більше або менше популярнім характері, белетристика і книжечки з обсягу ріжного рода людського знання.

Перший напрям ще й тим характеристичний, що до нього треба причислити три періодичні видавництва: місячник „Народня Просвіта“ і два квартальники: „Бібліотечний Порадник“ та „Аматорський Театр“.

„Народня Просвіта“ виходить що місяця (крім липня і серпня) о 16 сторінках (часом більше) великої чвірки і є продовженням колишнього „Письма з Просвіти“, річником якого тринайцятим являється видавничий рік 1925 *). Назване видавництво (давн. Письмо з Просвіти) не все мало на протязі свойого істнування ясно окреслений вигляд. Почало виходити в р. 1907. як письмо для селянських родин. Згодом перемінено його у фахово-освітний та урядовий часопис Товариства і таким полишився він до р. 1916 вкл. В р. 1922. виходить ще як „Письмо з Просвіти“ і має мішаний характер. В 1923. р. Головний Виділ на внесок просвітньо-організаційної Комісії постановив надати часописови виразно окреслений вигляд. Тому й змінено назву часопису на нову „Народня Просвіта“.

Як такий наш часопис сьогодня є одиноким підручником у справі ведення загально-народньої освіти. Правда, що не всі члени вповні розуміють його завдання. Це вичитуємо й в деяких статтях у нашому часописові. Одним часопис за тяжкий, другим за мало цікавий. Коли одначе розглянемо мотиви, подані Гол. Виділом, побачимо, що „Народня Просвіта“ являється поважним вкладом в культурні змагання народу.

Поминаючи урядовий характер часопису (він неважний, бо його можна заступити осібними обіжниками, поміщуваними взагалі у пресі) ми одержали в „Народній Просвіті“ педагогічно-методичний і дидактичний журнал. Вартости його недоцінюють сьогодня у великій кількости читальняні, а навіть(!) філяльні Виділи. Але видання підносить безумовно повагу Товариства як такого; Т-во не тільки має певну лінію своєї діяльности, але причиняється до теоретичного розроблювання преріжних питань в ділянки позашкільного виховання і ділиться практичними досягненнями у цій ділянці з своїми членами і працьовниками на тійже самій ниві.

Коли увійдемо докладніще у зміст поодиноких річників, побачимо цілу низку серіозних статтей на організаційні, методичні і дидактичні й культурні теми. Між іменами співробітників находимо Ст. Сірополка, О. Русову, К. Малицьку, О. Поповича, дра І. Раковського, М. Галущинського, дра І. Брика, О. Терлецького, Я. Біленького, С. Шаха і других. Самі назви авторів свідчать про вартість поданого матеріялу. І коли переведемо порівняння з аналогічними видавництвами на радянській Україні і за границею — рішуче мусимо сказати, що в нас хіба наша вбогість і недостача матеріяльних засобів відбиває на видавництві свою печать.

На рад. Україні крім урядового видання Нар. Комісаріяту Освіти бачимо науково-педагогічний журнал „Шлях Освіти“, котрий займається також питаннями позашкільного виховання, і „Селянський будинок“ як орган всеукраїнської управи селянських будинків Головполітосвіти УСРР. У Польщі видавало досі Міністерство просвіти журнал „Oświata Pozaszkolna“, а від 1924 р. видає Союз польського учительства народніх шкіл двомісячник „Polska Oświata Pozaszkolna“, присвячений справам освіти дорослих. Дуже гарні видавництва під цим оглядом мають Чехи. У австрійських Німців бачимо поважний орган „Volksbildung“, у державних Німців є більше число подібних видавництв, з яких найповажніше представляється „Archiv für Erwachsenenbildung“. Подібні видавництва істнують у всіх культурних народів. На закінчення подамо, що й Світовий Союз для справ позашкільного виховання (The World Association for Adult Education) видає свої квартальні бюлетини звідомлюючи у них про власні досягнення і про стан освітної справи у других народів світа. (Тут завважимо, що Т-во „Просвіта“ є також дійсним членом цього Союза.)

„Народню Просвіту“ друкує Т-во у 2200 прим. Переважна кількість читалень передплачує цей орган. Находимо у протоколах засідань виділів читалень, що в точках обрад находиться огляд змісту поодиноких чисел Н. П. У своїх організаційних комунікатах Головний Виділ змагає до сього, щоби кожда читальня рішуче передплачувала названий орган з огляду на зарядження, комунікати й звідомлення з місць, які находяться в часописові. Приємно вражає те, що волинські й поліська Просвіти й холмська „Рідна Хата“, „Просвіти“ на еміграції — подають звідомлення зі своєї діяльности в Н. П. Всеж таки мусимо дивуватися, що „Народня Просвіта“ не найшла ще свойого передплатника у тих кругах, котрі перші повинні цим часописом заінтересуватися. Маємо на думці учительство й духовенство, у яких не може проминути днина, щоби вони не стрінулися віч на віч з питаннями позашкільного виховання. Нашому вчительству, варто булиби прочитати статтю Е. Новіцкого п. н. „Przed nowym rokiem pracy“ (Polska Oświata Pozaszkolna, 1925, ч. 4. стор. 193—200). Слід замітити ще й це, що прикро вражає невеличка кількість співробітників у „Народній Просвіті“. Просто не хочеться вірити, щоби так мало осіб цікавилося у нас справами позашкільного виховання, щоби так мало осіб було таких, що потрапять подати свої теоретичні і практичні по

*) На річнику зазначено рік видавництва III.(XII.). Цифра III. відноситься тільки до „Народньої Просвіти“. Цифра XII. до видавництва як цілости. Одначе число XII не відповідає дійсности. Призабуто зовсім, що в р. 1916 вийшло одно число „Письма з Просвіти“ як річник IX. З огляду на те, на видавництві в р. 1926 буде зазначено рік видання IV.(XIV).

мічне шкільництво" дуже широке. З першого погляду здавалосьби, що тут мається на привітї не лише університет (розуміється, повний), але й політехніку, господарську академію, ветеринарну академію і т. и. Мін. Ст. Грабский любить такі широкі поняття, які для заграниці говорять все, а для нас нічого. І справді, організаційна комісія і заповідь „академічного шкільництва" нічого не говорить, а коли говорить, то навпаки. Про це свідчить „Слово Польське", якого проф. Ст. Грабский є далі головним ідеольогічним редактором. Там говориться про можливість створення, а радше про перенесення зліквідованих на львівському університеті кількох українських катедр до „Слав. Інституту" в Кракові. „Ліва" преса (як напр. „Курєр Поранни") натякає про українські університетські курси в Кракові. Одначе й проти цього виступає табор Ст. Грабского, так що охочі до „організації українського високого шкільництва" навіть не матимуть нагоди стрінутися зі згадкою про український університет.

І тому то слід було докладно застановитися нашим ученим і професорам також над справою „організаційної комісії". Бож справи маються так, що не „організаційна комісія" веде до українського університету, тільки спеціяльний закон про український університет веде до „організаційної комісії".

Спершу мусить бути ухвалений закон, мусить бути означений осідок університету. Це основна річ, яка повинна бути здійснена польським урядом в порозумінні з українськими політичними чинниками, в першу чергу з Українською Парляментарною Репрезентацією. Колиж буде закон і буде вирішений осідок, тоді наступає покликання комісії для організації того університету, для намічення й іменування професорів. Зовсім природно, що аж тоді прийде черга на „манїфестування" льояльности, на що кожна влада має випробований спосіб у формулі урядничої присяги.

Ось нормальний і льогічний шлях до українського високого шкільництва взагалі, а до українського університету зокрема. Тимчасом у нас поступається так, як би льогіка і досвід належали до діточих забавок і тому все дієтьса навпаки, і тому постійно перевертається справа на одному й тому самому місці.

Ф. Ф.

Лист з Франції.

Французи і ми.

Nancy, 13. грудня.

Цими днями довелося мені перекидати деякі праці проф. Louis Léger, котрий присвятив майже все своє життя студіям над славянським питанням. Будучи членом Інституту та проф. в „Collège de France", він невтомимо пропагував ідею панславізму, вбачаючи в ній не лише добро майбутнього славянських народів, але й інтерес самої французької нації.

Нам, Українцям, гаразд зрозуміло, де кориться властивий корінь такого захоплення панславянською ідеєю, але можна сумніватись, щоб хтонебудь з нас захопився так вперто ідеєю, як це міг зробити Француз, у котрого почування колихались в унісон з хвилинами долі чи недолі народів чужих для нього по походженню.

Чи ми зробили та робимо щонебудь для того, щоб давати звістки про себе тому народові, котрому є близьким до серця, здається, кожний славянський нарід? Чи не є часто асоціований в нашій уяві символ Француза в чимсь тим, що вороже ставиться до українського питання? Чи не є ми упереджені що до цього? Чи не думаємо ми, що коли Французи піддержували та й піддержують тих, хто спромігся відбудувати свою власну державу, то тим самим вони ставляться неприхильно до нас?

Так видається, а дійсність каже инше.

Заглянемо в думки того Француза, котрий краще, ніж хто инший старався зрозуміти та відчути, як та чим живуть Славяне. Може там знайдемо ознаки того, що справа наша не така вже погана, що є багато шляхів, щоб загальну французьку опінію скерувати на нормальний шлях. Побачимо, що про нас він казав не так давно в одній зі своїх праць (а написав він до 20 книжок з обсягу славянознавства).

„Le panslavisme et l'intérêt français" (Панславізм є інтересом Франції), писаній та закінченій підчас світової війни, в той час, коли на полях лилась ще кров, коли не було ще на обрію проблисків замирення, коли й ми самі не знали, що чекає нас. Правда, що в багатьох точках Léger не здає собі ще ясно справи (мабуть як чимало й серед нас самих), що уявляє собою українська нація, бо його студії основані здебільшого на історично-літературних даних. Але взявши під увагу той час, коли він писав, можна бути певним, що взагалі його оцінювання відповідає дійсности тих рамок, якою вона була оноді.

Французьке серце, яке завжди дивиться на оточення та історичні події кріз призму своїх власних інтересів, яке в термін „інтернаціональний" не тільки вкладає французький зміст, але й переконане є в тім несвідомо, в ті часи воно не могло инакше відчувати. L. Léger робить невелику ріжницю між нами і Москалями, кажучи, що її можна прирівняти до тої, яка є між Французами de langue d'oc та de langue d'oïl людьми, котрі балакають мовою подібною до північних та південних Німців. Але не вважаючи на це, він рахує, що ми инший нарід, ніж Москалі, бо далі стверджує, що ми маємо гарну та поетичну мову, чудовий музикальний інстинкт, але не маємо історії та національної традиції. „Хитаючись між московською Росією та Польщею, вони ніколи не спромоглись на утворення своєї держави. Я не гадаю, щоб вони мали успіх осягти це, та щоб це було в їхніх інтересах. Гоголь, Українець, писав в 1844 р. „Хай ріжні сили двох рас розвиваються таким шляхом, щоб зєднуючись, вони дали щось закінчене людству".

Останнє речення служить для п. Léger одним з доказів необхідности спільного шляху для Українців та Москалів, бо він додає „це оважання є й моїм". Та чи міг Гоголь инна ще висловити цю думку в оточенню свого часу? Та чи міг п. Lé-

ліченя з обсягу позашкільного виховання до загального відома.

Може ці рядки причиняться до цього, що названий часопис викличе таке зацікавлення, яке йому вправді належиться. І що справа позашкільного виховання перестане бути справою, на котрій можна всякому розумітися, але що вона є предметом високої науки, глибоких студій і ніжної опіки всіх чинників, яким залежить на правдивому розвитку нації.

Щасливою назвемо думку Головного Виділу Т-ва „Просвіта", коли він на внесок власної бібліотечної Комісії приступив до видавання квартальника „Бібліотечний Порадник". До цеї справи слів кілька.

Найкраще поставлено бібліотечну справу в англьосаському світі, себто в Єдинених Державах Америки, у властивій Англії, в Канаді і навіть у других кольоніях. Найкраще під оглядом кількости бібліотек, справности обслуги, багацтва бібліотек і їх приміщення. Завдячувати це з одного боку практичному змислови народу, з другого багатим, бо просто королівським фондаційним актам ріжних американських мілїонерів. Відгомін цього руху слідний у цілому світі. Але найглибше що до думки і виховного впливу поставлено бібліотечну справу в Німеччині, дякуючи просто геніяльному схопленню справи через бібліотекаря в Липську Вальтера Гофмана. Перше десятиліття його праці, закінчене конгресом в Лявенштайн у днях 17—22 вересня, було найкращою, здається, нагородою для названого працьовника. Годі нам тут задля недостачі місця розводитися широко над історією бібліотечної справи у розумінню Гофмана. Зробимо це на иншому місці. Тут наведемо тільки те, що поставлено як мету й завдання німецької народньої бібліотеки, а саме „творення духової і душевної спільноти членів нашого (розуміється: німецького) народу. Істотну поміч до такої спільноти подає живий вплив обєктивних дібр культурних у всі шари народу. Одним з найшляхотніщих дібр є письменство народу, до якого треба прираховувати цінні добра світового письменства, які лежать на шляху до осягнення цілі. Це добро треба плекати, себто його треба привести у живе відношення до поодиноких особнів народу і до ріжних шарів народу. Установа, яка може з успіхом управляти таке плекання, це народня бібліотека. Як місце живої опіки над письменством належить підпомагати й вводити в життя, народню бібліотеку". Відповідно до цеї мети зложена й книжкова політика. Про далекоглядність нових напрямних у ставленню народніх бібліотек свідчать голоси англійських освітників, котрі просто заявляють, що у схопленню глибини бібліотечного діла стоїть на першому місці німецький народ... (В бюлетені названого в горі Союза ч. 20).

Щоби поодинокі бібліотеки, котрі приняли повищі засади, звязати між собою, а далі щоби ці засади поширювати, центральна управа німецьких народніх бібліотек (Deutsche Zentralstelle für volkstümliches Büchereiwesen) видає осібний орган „Hefte für Büchereiwesen", котрий складається з двох частин, які виходять осібними зшитками. Відділ А призначений для освіти бібліотекарів, відділ В подає відомости про книжки, які належить мати в народній бібліотеці.

Незавидний стан нашої бібліотечної справи, а рівночасно невідкличний наказ зайнятися цею справою, піддав Головному Виділови думку видавати „Бібліотечний Порадник", який має стати провідником і інструктором сільського читальняного бібліотекаря *). Розуміється наш „Бібліотечний Порадник" далеко а далеко стоїть поза названим німецьким бібліотечним часописом. Всеж таки розглядаючи перший річник бачимо, як редакція „Бібліотечного Порадника" глядить на своє завдання. Відповідно до слів першої вступної статті „нове видавництво перейма́є на себе велике й почесне завдання коригної послуги самоосвітним змаганням народу, послуги читальням і членам у напрямі подавання відомостей про істнуючі книжки на книгарськім ринку, які будуть надаватися до наших читальняних бібліотек".

„Бібліотечний Порадник" старався виконати своє завдання як найкраще. Але й тут одна непоборима трудність, а це недостача співробітників. Всеж таки заступлені в першому річнику: красне письменство, історія, природа й техніка та економічні науки, діточа література та й журнали. Змаганням було звязати книжки певною ідеєю, найти відношення книжки до життєвих інтересів людини. Змаганням було постепенувати книжки відповідно до освіти читача. Може перші спроби не у всьому відповідають поставленому в горі завданню. Всеж таки обговорено 211 книжок у першому річнику; подано статті загального змісту, а й в статтях спеціяльних розкинено чимало уваг, що їх потрібно знати читачеви в його самоосвітних змаганнях і бібліотекареві, щоби йому помогти звязати живим звязком книжку з читачем.

„Бібліотечний Порадник" дав можність Т-ву „Просвіта" видати раз повну бібліографію власних видань. Укладу І. Калиновича доведена в І. річнику бібліографія до ч. 300 з р. 1898. В дальшому річнику буде її продовження.

„Бібліотечний Порадник" друковано 1 ч. в 2000, дальші тільки в 1800 примірниках вісімки, о 32 стор. Хоч читалень у нас 2000, маємо вісти тільки про 1000 бібліотек. З тих ще велика кількість у руках дуже невправних.

Тому й не всі бібліотекарі розуміють гаразд завдання нового видавництва. Воно ще не находить належного розуміння навіть з боку тих, котрі беруть участь у виховному ділі. Одні виходять із заложення, що таке видавництво за дороге, а тут нема грошей. Другі таки зовсім не доцінюють значіння квартальника. Що до перших — мусимо взагалі сказати, що при веденню позашкільного виховання ніколи не буде попоплатности, глядячи з комерційної точки погляду. Що до других — то инших переконуючих аргументів, крім вище поданих, не можемо навести. Одначе в повному переконанні можемо заявити, що „Бібліотечний Порадник" повинен займати серед своїх передплатників не тільки читальні. Він повинен бути цікавий для кождої інтелігентної одиниці. При недостачі инших видавництв, слабому поширенні українських книгарень, при неповности а дуже часто й непоглядности бібліографічних нотаток у політи-

*) Для повноти образу зазначимо, що на Радянській Україні почав в грудні 1924 р. виходити аналогічний часопис „Нова книга".

дег инакше задивлятись на справи в свій час?

Сьогодні вже инші подуви проносяться по французькій пресі. Більшою обективністю починає повівати зі сторінок французьких журналів, котрі потрохи усвідомлюють собі ріжницю між нами і Москалями. Для прикладу візьму місячник „La Revue de Paris" де п. Niessel в статті здається під наголовком „Ленін та більшовицькі події" подає його характеристику та обрисовує московську душу, налягаючи на її славянсько-татарське походження, чого не заперечують деякі Москалі, як напр. п. Н. С. Трубецкой в 4-м випуску „Евразійского Временника" 1925 р.

Він каже, що весь уклад життя допетровської доби є пересякнений впливом туранської психики. Державна ідеольогія, матеріяльна культура, релігія, уявляли собою єдину систему, збудовану на підпорядкуванню одному принципові, а саме вірі. Та й сама московська держава повстала завдяки татарському ярмові, бо ханська „ставка" була перенесена до Москви. Відомо, що татарська знать стала московськими боярами. „Ми маємо право гордитись туранськими предками не меньше, каже Н. С. Трубецкой, ніж предками славянськими".

Але потім прийшов Петро й тоді все справжнє московське стало переслідуватись. Два останні віки Трубецкой називає епохою „романогерманського" ярма. „Більшовизм є такий-же овоч романо-германського ярма, як московська державність була овочем татарського ярма.

І коли порівняти ці дві натури, то мимоволі висновуєш, що татарська школа не така вже погана".

Ось у цьо у „татарському" ховається, здається, ріжниця двох психік: української та московської, бо перша на протязі довших літ всієї історії була завжди відпорною силою, не будучи в стані засвоїти того, що засвоїли Москалі від Татар. І ця українська психіка й по цей день брикає у змаганні очиститись від всього нанесеного на її поле чужинцями. В яку форму виллється вона остаточно, важко відгадати, але симптоми тих змагань проривaються по обидвох боках Збруча. В тих симптомах, проявах зматеріялізувати таємний духовий ідеал криються верна того, що українська нація таки хоче жити, рости та розвиватися, бо змагання до відродження свого тіла є принципом нашого життя. Лише в матеріяльній формі дух народу може плекатись та проходити певні фази історичного життя. Життя старих народів, які пройшли вже свій шлях, може служити та служитиме якщо не дороговказами то бодай точками, над якими нам слід зупинитись. Студіюв ти життя тих старих народів, одно з наших завдань. А ми? Чи студіюємо його? Чи бажемо досвідом придбати й для себе деякі цінности? Чи наша молодь змагає до цього? Чи наше студентство прямує до тих ідеалів? Чи маємо ми в державах Заходу достатню скількість студенства, котре інтуїтивно засвою ало те, в чім ми відчуваємо брак? Здається, що у Франції, котра радо приймає студенство всіх славянських народів, ми Українці маємо понад десяток. Правда, в Німеччині їх є більше, але для нашої нації це надто мізерна кількість, бо наприклад такий нарід, як Болгари, мають в самім Нансійськім Університеті біля 200 студентів. Після цього не дивно, що нас мало знають тут у Франції, хоч ясно здають собі справу з того, що таке Українець. І треба ще дивуватись, що при такому байдужому з нашого боку відношенню, Французи досить добре поінформовані, хто ми такі й до чого змагаємо. І виходить, що вони з більшими симпатіями підходять до нас, ніж ми до них.

Позавчора, до речі, була вміщена в совітському парижському часописові „Парижський Вестник" замітка про те, як секретар французького посольства в Москві, відвідуючи Київ, завитав до Української Академії Наук, Національної Бібліотеки та инших установ. На місці він виявляв велике зацікавлення українським рухом та жалувавсь на те, що брак літератури з українського питання не дозволяє робити того, що можна би зробити. Та справді з ким робити тут у Франції українського студенства майже нема, а професури зовсім ні. Може налагодження взаємин Франції з Совітами внесе деякий рух в освітленні українського питання.

І. Гончаренко.

По широкому світі.

Криза німецького уряду продовжується. До тривкости кабінету проектованого Кохом ставляться скептично.

Німеччина, в особі своїх делегатів, що виїхали до Парижа на конференцію в справі обмеження воздушної фльоти, домагатиметься, щоби всі дотеперішні обмеження щодо німецьких літаків були припинені.

У чеськім уряді почались між поодинокими партіями суперечки про те, хто має зайняти місце голови парляменту та сенату. Перед отчиненням парляменту переговори партії не довели до порозуміння.

Французькі фашисти на провінції піднoсять голову і домагаються повірити теку фінансів комусь з крайньої правиці.

Туреччина невдоволена вирішенням Лігою Націй справи Моссуля. Турецький делегат у Женеві заявив, що лінія визначена у Моссулі є майже та сама, що у свій час підчас мирових переговорів у Льозанні, а яку тоді Туреччина відкинула. Він видрукував комунікат з заявою, що віднині останнє слово належить до ангорського уряду.

Чічерін простує фальшиву звістку про свою наміреyу зустріч з Чемберленом у Венеції та свою подорож до Льондону. Повторяє негативне становище СРСР. до Ліги Націй і до федерації балтійських держав.

Югославянський уряд находиться у стадії кризи внаслідок непорозумінь у лоні радикальної партії. Останнє засідання Скупщини було дуже бурхливе; опозиційні промовці домагались поставити під суд міністра справедливости.

У Букарешті румунські націоналістичні студенти зорганізували антисемітські демонстрації на вулицях і в театрі, з нагоди вистави песи жидівського автора.

Нова позичка для Німеччини, на основі пляну Доза, має бути вислідом подорожі двох англійських фаховців до Америки: генер. агента від репараційних сплат Паркер Жільберта та директора „Англійського Банку" Нормана.

У вашингтонськім сенаті почалась дискусія над запрошенням Ліги Націй, щоби Зєдинені Держави взяли участь у працях підготовчого комітету для розброєння в Женеві.

Після автокефалії.

Насильне припинення „Духовної Беседи".

Варшава, 14. грудня 1925.

При православній митрополії у Варшаві виходив довший час на її кошт у російський церковний орган „Духовная Беседа" і білоруський „Православный Белорус". Видавцем і редактором „Духовної Беседи" був відомий письменник п. Володимир Островський. Не дивлячись на те, що орган був аж надто льояльний до влади, вона дивилася на нього завсіди косо і вже кілька разів пробувала спинити на митр. Діонізія, щоб це видання припинити. Та справа якось протягалася і „Духовна Беседа", як і „Православный Белорус" виходили дальше.

Тепер довідуємося із зовсім певних джерел, що міністр освіти Ст. Грабський зажадав начально від митрополита вже ультимативно припинення видавання обох цих органів, зокрема „Духовної Беседи". Митр. Діонізій, що досі не йде на уступки владі, що ще ніколи й ні разу не вмів оборонити перед владою того, що лежить в інтересі православної церкви й вірних, — піддався і цим разом. Редактора Островського вже повідомлено, що „Духовна Беседа" від нового року виходити не буде.

Одначе це не повинно нас зломити. Ред. В. Островський постановив видання не спинити і з тою метою звертається до українського громадянства за матеріяльною і моральною підтримкою. О. м. р. видавав ред. Островський двотижневик „Наш Світ", що здобув собі був уже деяку популярність. Тому, що це видавництво мусіло також припинити свою появу на велику шкоду української культурної справи, є тепер можливість злучити оба ці органи в один, незалежний від нікого журнал, що стоятиме гідно на сторожі нашої церкви й нашої культури, цілого нашого життя взагалі. Новий, об'єднаний орган ставитиме безперечно виразніше домагання українського народу в сфері

чній пресі, „Бібліотечний Порадник" може бути і є одиноке джерело, з якого буде можна мати відомости про нові книжки й видання. Збільшення передплатників поведе за собою збільшення обєму журналу, частіше його видавання і вище поставлення що до змісту.

Третє періодичне видавництво — це „Аматорський Театр", обємом, величиною такий сам як „Бібліотечний Порадник". Друковано його в 2000 прим.

І він породжений потребою проводу в ділі аматорського театрального мистецтва. Хто його знає, як воно у нас виглядало та ще й тепер виглядає, цей зрозуміє, що у виховному ділі не важна тільки добра воля. Коли яка робота ведеться, треба мати на увазі, щоби її ведено як найкраще. Аматорське діло — це частина мистецького виховання, а де мова про мистецтво, там не вистарчає тільки вивіска, але увесь зміст і переведення мусять бути мистецькі. Під цим оглядом ще треба нам багато робити, щоби осягнути бодай малий успіх. У цій ділянці велика ріжниця між нами, уроженцями Галицької волости і братами з Волині і других земель. Там є також аматорські гуртки. Але вони не соромляться перед неодним професійним театром. На кождому кроці видно краще й повніще та глибше розуміння мистецького боку аматорської сцени. Це видно також і на селянських хорах.

Розглядаючи зміст квартальника за останній рік, бачимо такі відділи. Поважну частину видавництва займає організаційний бік аматорських гуртків. Вони складова частина читальні, дуже часто головне джерело прибутків читальні, мусять найти своє відношення до самої читальні, її виділу, Загальних Зборів і ревізійних Комісій читальні. Далі йдуть режисерські поради теоретичні й практичні, порадники ріжного роду технічної й змістової натури, дві статті що до організації і значіння діточого театру, бібліографія і рецензії, багата хроніка, при чому в кождому числі є й фотографічні знимки аматорських гуртків, хорів, а навіть знимки з вистав.

Мимовільно насувається і тут порівнання між нашим видавництвом і аналогічним у других народів. Під руками у нас „Teatr ludowy". 16 сторінковий листок, видаваний польським Союзом людових театрів. І знову сумне порівнання, але не зі боку змісту й вартости нашого видавництва у відношенні до польського. Жаль тільки великий здіймає, коли прийдеться читати в польському видавництві рубрику „Praca w naszych zespołach". Видно, що хтось поза гуртком є ще інтересований у праці гуртків. Він здає звідомлення, тішиться успіхами, викаує ініціятиву. Чи це буде кс. Альойзи Ковловскі голова людового театру й хору в Пустомитах, чи Алекси Ніколаєв з під Білого Стоку, чи Юзеф Якубішин секретар і провідник гуртка в Турильчу в Борщівщині — видно, як інтелігентна одиниця стає інструктором — опікуном праці. І ми розуміємо п. Якубішина, який дословно так починає своє звідомлення (подаємо в перекладі): „З моментом повстання Польщі якийсь незвичайний животворний дух обняв леготом наші креси. Кождий Поляк — обиватель, без огляду на свій стан і освіту скинув з себе пил невільництва, котре верствою покрило було його душу, глянув глибше і розумніше у світ, а коли пізнав, що він вольний і — живе вже у своїй власній вітчині, починає помагати в її будові. Чудеса діються на очах. Креси повстають самі. Сільське населення, котре колись думало тільки про хліб і сон, сьогодня помагає радо в будові польщини на кресах. Приводить до життя свою мову, котру майже призабуто, в наслідку вікової неволі і сталого сусідства з чисельно більшим українським населенням, а вкінці в наслідку ріжних інвазій. По наших селах починають творитися ріжні організації і освітно-культурні установи, про які досі ніхто з місцевих селян нічого не знав, ні не розумів їхнього значіння". Розуміємо його захоплення, з яким він (Якубішин) звідомлює про те, що на протязі десяти місяців істнування гуртка виставлено з великим успіхом 21 штук, а також улаштовано два торжества: річницю листопадового повстання і обхід 3-ого мая.

Тут треба ще й те замітити, що в 3-ому числі „Аматорського Театру" кинено думку притягнути до участи в праці наші співочі круги. Ходило саме про те, щоби перевести організацію селянських хорів, подати їм зміст праці, взяти в організаційні карби, цю не менше важну ділянку мистецького виховання в позашкільній добі. Досі ця акція не принесла ніякого успіху, а навіть не поступила ні кроком вперед.

Названі досі періодичні видавництва належать до обсягу методики освітної справи. В пляні були ще й осібні видавництва, котрі посували би освітну працю наперед, до їх видання одначе не дійшло з огляду на недостачу фондів. Дві такі найважніші видання вже готові. Є це книжка: „Що і як читати" і „Кальндар просвітної праці в читальнях". Можливо, що найблизчий рік дасть змогу здійснити видання названих праць.

Всеж таки зроблено передрук деяких важніших річей, друкованих у журналах. З „Народньої Просвіти" видано відбиткою О. Поповича: **Як учили і як учити би грамоти?** з уваги, що це буде методичний порадник при науці неграмотних. Так само видано відбиткою переклад із німецької праці Т. Баерле: **„Освіта робітництва"**. У названій праці автор виходить з глибшого становища доказуючи потребу самодіяльної праці з боку робітництва, щоби його таким чином звязати тісно з народністю як такою. Безліч думок у названій книжці дуже добре можна приложити до нашої освітної праці серед селянства. Тому можемо гаряче поручити прочитання цього перекладу всім тим нашим чинникам, котрі мають до діла з справою позашкільного виховання. Обі названі відбитки вийшли кількостю 1000 прим. Крім сього видано 500 прим. відбитки в праці М. Вороного **„Режисер"**, яку друковано в „Аматорськім Театрі". Названа праця бере справу з вищого становища ніж це ми звикли робити в нашому аматорському мистецтві. Всеж таки воно буде мати виховне значіння, коли наш режисер-аматор після прочитання праці Вороного подумає над тим, що його діло — це не забавка для забиття часу, але що це велика відповідальна громадська праця. Названі річи будуть доповненням дотеперішних методичних підручників як **„Інструкція"** і С. Сiрополка: **„Короткий курс бібліотекознавства"**, виданих попередніми літами.

еерковного життя і рішучійше домагатись їх здійснення, бо буде вільний від ріжних зобовязань. Нехай увагу зверне очевидно й на ріжні болючі питання нашої гіркої дійсности на инших, світських ділянках українського життя.

Обовязком українського громадянства, особливож на наших плянтованих землях, піддержати цей орган з усіх сил

Занедбане джерело доходів.

Під увагу нашим центральним установам.

Про одно джерело доходів забули якось українські центральні установи, зокрема головна управа УПТ. у Львові. Маємо на думці українські добродійні марки, що їх наклеюється побіч офіціяльного остемплювання на листах і картках або по другій їх стороні. До війни і в часі війни випускали такі марки ріжні наші товариства і мабуть але на тім не виходили. Так мали ми марки Рідної Школи в ріжних типах і видах, такcамо марки народнього фонду, радикального фонду, Січових Стрільців, а дальше марки з портретом Шевченка і його могили, Франка, Шашкевича і його могили, ремісничої бурси у Львові, дому сиріт у Станиславові і багато инших. (Повна колекція цих марок мала би свою цінність і можнаб її виставляти з виглядами на нагороду на ріжних чужинецьких філятелістичних виставах!).

В часі війни і після її покінчення всі ті марки у нас вичерпалися, але дивним дивом ніхто не подбав про видання нових українських добродійних марок, хоч дохід з того очевидний, а крім того такі марки є знаменитим засобом пропаганди.

Те, що в инших народів є зовсім зрозумілим, у нас проходить без ніякого наслідку. Ось в останніх часах святкували ми ріжні ювилеї: 350-ліття появи першої друкованої книжки у Львові (Федорович), 150-ліття зруйнування Січи, 100-ліття смерти Бортнянського, то-що — а чи здогадався хто видати з того приводу памяткові марки? У нас вдоволяються при такій нагоді концертом, а в найкращім разі виданням брошури чи книжки — і на тім кінець. Про пропаганду й утревалення ювилею при помочі пропамятної марки у нас нічого не відають. А треба знати, що наші добродійні марки, коли їх як слід розреклямувати, могли би знайти широкий збут і між чужинцями, де є цілі легіони збирачів виключно добродійних марок. А в тім і в нас зросло заінтересування філятелією, доказом чого хочби спеціяльний фаховий місячник „Український Філятеліст", що виходить у Відни, який саме міг би занятися реклямою для наших марок між чужинецькими інтересентами.

На це забуте джерело доходів і на цей засіб пропаганди звертаємо ласкаво увагу українських центральних установ, а передовсім УПТ.

(м.)

З театру.

„Ґраф Люксембурґ" на сцені Львівського Українського Театру.

Стару, але все симпатичну, все свіжу й веселу оперетку мадярського майстра Легара виставив в днях 12. і 13. ц. м. Львівський Український Театр в салі Лисенка. Вистава в обсаді і з такими режисерськими помислами, що заслуговують тільки на признання.

Яка мала сцена театру Лисенка, яка невистарчаюча її обстановка, які примітивні декорації — а вжеж таки гурток талановитих артистів зумів створити перед нами ілюзію, що бачимо перед собою справжніх представників тих „висших десять тисяч" отих дійсних князів, графів та инших баронів. Видно, що й по одиноко артисти і режісер працювали солідно. Як і були які недостачі чи недогляди, то випливали вони саме з отої нещасної обстановки, зрештою і наша понурна саля настроює артиста не найкраще.

Важко сказати, кому віддати пальму першенства в цій оперетці. Найкращим голосом, з яким можнаб виступити й на великій европейській сцені, диспонує безсумнівно п. Краснопера гр. Люксембурґ, зате його неприроджена гра лишала дещо до бажання. Знаменитою, повною темпераменту грою відзначалася „пара": п. Голіцинська (Жюлет) і п. Залуцький (Бріссарт), хоч голос останнього дещо слабший. В кожному разі ця пара, як і п. Сорока (кн. Василь Василевич), робила найкраще вражіння. Про п. Стадникову (Анжеля) можна говорити тільки з великими похвалами: її чудова гра, її симпатичний голос достроювалися гарно до цілого артистичного гуртка. В третьому акті запрезентувалася нам в ролі „кумедної старої" якнайкраще п. Дядинюкова (гр. Коковцева). В дрібних ролях звернули на себе увагу пп.: Шеремета, Ялена й Гірняк.

Як цілість, оперетка — поминувши обставаку — не лишала майже нічого до бажання і могла вдоволити навіть вибагливого глядача. Можна не годитися з тим, що гр. Коковцева вживає майже виключно московської мови, бо вистарчилоб би кілька московських фраз, можна добачувати деякі моментах гри кн. В. Василевича пересаду — але це остаточно оперетка, в якій і режісер і актор мають усе вільнійшу руку, а втім — цілости це зовсім не пошкодило. Моглаб бути і сильніша, більша орхестра, але чи одно у нас моглоб бути, якби українська публика ставилася трохи уважливійше до рідного театру?

І. Німчук.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне число нашого часопису сконфісковано за всю статтю „З кертичиних нор" присвячену роботі національних зрадників, за два місця статті „Ad maiorem gloriam" і за 20 радків статті „Шляхотність на експорт".

— **Ревізії й арештування.** В середу 16. ц. м. три поліцийні агенти перевели ревізію в редакції тижневика „Світло" при вул. Голуба 11 а. й арештували присутнього там д-ра Миколу Козицького особистого знайомого ред. „Світла" Бобинського та ще якусь панію, що зайшла в редакцію за орудкою (якою — невідомо бо агенти не позволили їй висловити свого бажання). Ревізію переводжено зовсім поверховно, не забрано нічого, ані не вияснено, чого шукали. — Пополудня тогож дня один з агентів, що були рано, прийшов ще раз у редакцію і списав з ред. Бобинським протокол про його взаєвини з д-ром Козицьким.

— **Суд над редактором „Нашого Життя".** 2-го грудня редактор „Нашого Життя" п. С. Козачук отримав з окружного суду в Люблині акт обвинувачення за те, що в ч. 24 своєї газети надрукував відкритого листа українських послів і сенаторів до митрополита Дионисія в справі нового стилю, введеного митрополитом до правосл. церкви. Пан С. Козачук має відповідати за „переступство", передбачене в арт. 49 і 129 ч. І. п. 3 К. К. Митр. Дионисій на суді має виступати, як свідок, а в характері ученого експерта прокуратура покликала проф. люблинського університету й члена краківської Академії наук п. Ст. Пташицького, який має доказати, що нібито все те, що українськими послами в листі до митрополита написано, є неправда, бо все це тільки агітація. Митрополит також нібито має доказати, що він має право без собору і вірних заводити в церкві новий стиль замісць старого і що жадна парафія не спротивлялась новому стилеві.

— **Жарт у процесі.** У суботу телефонував якийсь веселий добродій до жидівського шпиталя від управи вязниці з ул. Баторія, щоби прислали похоронний віз з домовиною для Штайгера, який неждано помер. У шпиталі зорієнтувались, що це жарт, одначе два нервики мусіли телефонувати до президії суду з запитом, чи вістка є правдивою.

— **Реєстр новобранців.** Усі мущини уроджені в 1906, що живуть постійно на просторі громади м. Львова мають зголоситись від 2 до 31 січня 1926 у комісаріятах поодиноких дільниць. Треба принести метрику або її витяг, шкільне свідоцтво (індекс) і поліційну карту мельдункову. Вони одержать посвідки, які мають задержати аж до реєстрації новобранців річника 1906. Про кождочасну зміну адреси треба голосити попередній комісаріят і виняк.

— **Плати урядовців.** Новий закон про плати польських урядовців передбачує, що в нормальних (?) умовинах беручи на увагу зріст дорожнечі (гарні два поняття: „нормальність" і „зріст дорожнечі!") плата від 1. січня образована на підставі множника, який рівняється 48 пунктам, у категорії від 16—12 буде рівнятись 44 пункт., у категорії від 11—10 41. пункт., а в категорії від 8—1 40 пункт. Ті що цієї плати не беруть, певно не розтратять нічого, а ті що беруть — також небагато.

— **Пізні засоби.** Польське міністерство скарбу по нараді з представниками державного банку рішило загрозити фірмам, які безпідставно підвисшують ціни, що не одержуть кредитів у жадній кредитовій інституції.

— **Міністр праці, що нарушував охорону праці.** У Лодзи скінчився процес проти бувшого польського міністра праці Голчинського, який тепер є директором фабрики. На становищі директора він побільшив години праці в одній з віддалів фабрики, щоби, як кажуть, доставати на час замовлення від радянського уряду. Суд засудив його, на основі закону, на 100 золотих кари.

— **Дівчата щезають.** Якийсь селянин зі Щирця привіз до Львова двоє молодих дівчат (14 і 15 літ), щоби найти для них службу. Він поручив їх екзекуторові Насехорику Маршалеви. Цей передав їх своїй знайомій Стеланюковій, яка заявила, що радо найде для них „посади". Коли на другий день Маршал спитав Степанюкову, де дівчата — вона не могла дати відповіди. Дівчата щезли. Невідомо чи при її власній помочі, чи при чужій инший.

— **Нова торговельна станиця в Станиславові.** Дня 19. грудня ц. р. в 4-ій год. попол. розпочинає в Станиславові свою діяльність нова крамниця взуття світової слави марки „Дельта" в новобудованім пасажі Гартенберґів, яль кльвіанкуваній гарно під архітектонічним зглядом так, що він творить правдиву окрасу великоміського магазину. У крамниці цю заосмотрено у всякого рода взуття по цінах в домові марки „Дельта", там про-

Убогою представляється видавнича діяльність другого розряду а саме видавництв для членів і для читальняних бібліотек. Товариство не було навіть в силі видати обіцяні книжечки для своїх передплатників і мусіло дати замість них книжечки фонду „Учітеся, брати мої". Убогою, а в наслідку цього була вона мало ріжнородною.

У т. зв. Народній Бібліотеці видано: „Ірляндські оповідання", Софії О. Брєн (вел. 16°, стор. 63). На цьому виданні можна завважити певну відміну в порівнанні до других повоєнних видань. Зверхний вигляд, папір і друк не пригадують давніших народніх видань. Тут вийшов Головний Виділ зі становища, що для народу, для широких мас ніщо не може бути за гарне й за добре. Під цим оглядом зроблено навіть один крок далі. Бо ось приготовано новий наклад роману Е. Гребінки: „Чайковський", замовлено до нього обрави П. Холодного й колíровими образами буде прикрашено видання. Буде це перше взагалі артистичне колірове видання у Галицькій волости. „Ірляндські оповідання" надруковано у 5000 прим.

Як друга книжечка в Народній Бібліотеці вийшла невеличка праця лікаря ветеринарії М. Стахурського: „Як поборювати знахорство" (стор. 18) також у 5000 прим.

Третім з черги в названій бібліотеці є Календар на рік 1926. Величиною і гарним змістом вибивається він на одно з перших місць між сьогорічними календарями. І хоч ціну його поставлено о одну третину нижче, ніж належало, чуються чути нарікання, що календар за дорогий. Коли зважимо, що редакцію календаря, його величину вже ухвалюють рік наперед, звичайно в падолисті-грудні, то всякий зрозуміє, що рік тому нікому й на думку не приходило, що прийдеться нам переживати такі тяжкі часи. До того в минулому році піднесено заміт, що календар за малий, що містить за мало інформацій тощо. Справа з календарем тим складніща, що прибутками з нього звичайно покривається велику частину видавничих видатків, купується папір на дальший рік. Коли сьогорічна продажа не дописше, то не досить, що ціну календаря поставлено о 1/3 низче, але й ще Т-во готово потерпіти і з того боку невдачу. До других невдач ще одна більше. А всі вони разом гальмують розвиток нашого Т-ва більше, ніж які-небудь инші труднощі. Тимчасом кажучи правду, розпучлення 10.000 прим. Календаря навіть серед таких господарських відносин, серед яких живемо, не повинно представляти труднощів для 7 мілонів населення.

Крім названих угорі книжечок і календаря вийшло в р. 1925 р. три випуски т. зв. Історичної Бібліотеки „Просвіти". Повстання цеї бібліотеки датується від Загального Збору в р. 1923, на якому було сказано великою кількістю учасників, щоби видавати малі історичні брошурки, а вони найдуть своє велике поширення в народі. Ціна їх буде приступна, а читач буде міг собі дати раду з книжечкою за одним заходом. Таку книжечку можна буде прочитати одного зімового вечора, при роботі в часі полудневого відпочинку, за товаром тощо. Все те показалося так само нестійним, як багато инших сподівань, котрі звязуємо з ріжними зверхніми явищами, а не беремо під увагу, що тут одиноко важні і міродайні причини внутрішнього характеру. Наш загал ще у своїй великій масі чужий книжці. Треба грунт підготовити під поширення книжки, а тоді книжка піде без огляду на те, чи вона мала, чи велика. Аби тільки була добра книжка, а вона найде свойого читача.

У названому році вийшли: 1) Г. Бопляна: Дніпрові пороги. Це опис України та Дніпра з 1640 р. з під пера французького інженера, який побував на Україні. Опис дуже цікавий; його вартість підносить прегарний переклад. 2) І. Кришкевича: Гетьман Петро Дорошенко. Кілька уступів цеї книжечки відпали конфіскаті. 3) І. Б.: Король Данило. Названі книжечки виходили у кількости 5000 прим.

Всі инші видавничі пляни не здійснилися. Не вийшли Просвітні листки ч. 2 (графіка), не вийшов Буквар для науки неграмотних. Не вийшли взіркові реферати. Відложено також ухвалене Головним Виділом видання Театральної Бібліотеки, до якої пляновано драми й комедії Франка й Цеглинського, в продажі зовсім вичерпані.

Та неповною була би видавнича діяльність Товариства „Просвіта", коли би ми поминули мовчанкою все те, що зроблено Товариством задля кращого діловодства в Читальнях, або й те, що зроблено для поширення відомостей про Товариство, його завдання й потреби. В біжучому році видано квестіонарі до діяльности філій і читалень, видано квітарі задля принимання впливів до просвітних установ. Видано у десятках тисяч листки, що їх додавано до всякого письма, котре виходило з Товариства, а на яких пригадувано громадянству, членам і читальням їхні обовязки у відношенні до Головного Товариства. Видано поклик ставати членами Т-ва „Просвіта", пригадку до членів які не зложили своє вкладки, видано у 30.000 примірників відозву за відновою Дому.

Крім цього друковано на циклостилю в більшій або меншій кількости ріжні обіжники, полюстраційні уваги, програму дальшої праці по філіях, зразкові реферати про життя в Читальнях, про бібліотечну справу і про Свято 8. грудня.

Вкінці надруковано 5-ти аркушеву брошуру для Америки п. н. Американський Просвітянин. Є це наче продовження виданої минулого року брошури п. н. Прихильники Т-ва „Просвіта" членам з Америки. Друковано її в 4000 примірників і розіслано членам прихильникам і редакціям в Америці враз з осібною відозвою, призначеною тільки для Америки.

Філії, які є частиною Головного Товариства, не ведуть самостійної видавничої діяльности. Всеж таки треба признати, що деякі з них стараються літографованими або циклостилевими обіжниками удержувати звязок з підлеглими читальнями. Філія в Жовкві видає друком обіжники до своїх читалень.

Всеж таки в програмі праці на будуче піддає Головний Виділ філіям думку, щоби вони старалися на протязі року видати бодай одну річ своїм накладом, але в рамах видань Головного Товариства. Всі прибутки йшли би на побільшення видавничого фонду даної філії. Як

даватиметься й в бічні артикули: к лоші та сигови. Вже згори можна передбачувати світлий розвиток того напрямку. Пан міністр похвали і загального на ліду знає факт, що фірма старається умож ивити широким верствам насел н я святочні закупи, віддаючи від ме зі свої дброти взяття по зол. 24·5, 8·50 і 32·50 отже по старих цінах. Новому підприємству бажаємо всього добра.

— З кримінальної хроніки. Двох громадян внесли скаргу до суду проти львівського адвоката Айпа, що від них дістав на позичку і вексл, не звернув грошей, а вексли вимантив назад. — Купці з Рівного лискери представлялися у Львові фірмам як торговля машинами і п набирали серіль краш, а сували на це вексл підписані якимись маляками та бідними. Краж продали і заявили, що збанкрутували. — Залізничному інспекторові Шелові вкрали в бюрі кенгурове футро, купцеві Лазерові бр на скрипку інтересу, — ще де омусь білля, кожух, а навіть мішок з грошами — все це на протязі одного дня, не рахуючи побитих по пивницях та локальних і ошуканих будемо мало посо бами на малі суми.

— „На пиво" кельнерів. Між властителями ресторанів і кельнерами в ранув конфлікт щодо процентів, які кельнери одержують з свою службу. Цей процент чи пак 10—15 процентів є враховані до цін страв. Власники підприємств приневолені платити обротовий податок від повної суми доходу і з цього є невдоволені. Крім цього на них пане в них високих цін, а з них вони мусять пачувати за службу. Вони боряться поглядом що краще би вернуться до старого систему, коли гості давали кельнерам самі „на пиво", тим більше, що тоді кельнери виконували совісніше свої обовязки.

— Катастрофа. В Ню-Йорку, в найгустійшій дільниці, вибухла пожежа; згоріла касарня і шість осіб. — В італійськім місті Нола, у фабриці вибухових матеріялів, згинуло пять осіб від вибуху; багато ранених.

— З туристичного Т-ва Пласт. Туристичне Т-во „Пласт" звиджує в неділю, 20. XII. Музей Дзедушицких. Збірка в 10 год. рано перед музеєм, вул. Рутовського. Колєгіяльний провід.

Власними силами!

Не забуваймо, що кінчається речинець підписки акцій Земельного Банку!

Не забуваймо, що кінчається речинець підписки акцій, що 1. січня 1926 наш єдиний Банк мусить виказати повний міліон зол. основного капіталу.

Вічно мусимо мати на увазі цей Дамоклів меч, що вагоніє над нашою емісійною й девізовою фінансовою установою. мусимо поспішитися, щоби не бути співвідповідальними за невдачу і її наслідки.

Згідно з дійсним станом річей слід вже тепер признати, що наша остання стаття, в цій справі під написом „Крайній час" найшла відгомін серед широких кол громадянства, збудила сплячих і відкрила очі на небезпеку незрячим. Так сказатиб, в дванацятій годині заворушились громадяне. З усіх усюдів пливуть дрібні підписки на акції З. м. Банку. Є це без сумніву відрадна проява, яка вказує на наше заінтересування всіми громадськими справами, на наше розуміння ваги переживаного нами моменту. Та з другого боку годиться зазначити й те, що ті вплииви ще далекі від того, щоби покрити всю вимагану польським законом підписку. Тому тепер слід нам усім подвоїти нашу енергію в тому напрямку та подбати, **щоби ні одного члена нашої нації не бракувало в списі підписчиків акцій нашого єдиного банку.**

Підписка акцій.

70. Вікторія Гладишовська — 2 акції, кличе на довільну кількість: інж. Степана Надієвича у Львові, Софію Бриковичеву, жінку адвоката в Тернополі й Ольгу Глинську, жінку радника суду в Тернополі;

71. „Союз Українок" в Раві руській — 1 акція; кличе всі „Союзи Українок" в краю на довільну кількість;

72. Лев Чомкевич, нотар в Обертині — 3 акції; кличе о. Дмитра Гіеда, пароха і О. Кісілького, старшого офіц. суду — обох в Обертині;

73. Церква в Горуцьку — 1 акція; кличе всі церкви мединицького деканату;

74. Кооператива „Згода" в Горуцьку — акція; кличе всі доокола кооперативи;

75. Д-р Михайло Шкільник, суддя в Перемишлянах — 1 акція; кличе на довільну кількість Антона Рака, радника суду в Стрию, суддю Романа Андрієвського й адв. д-ра Франца Свістеля в Перемишлянах;

76. Ольга Рачок — Глухів скерневіцький — 1 акція; кличе Ольгу Мединську, учит. в Гарнику (пов. Радомск), Лію Романкову, учит. в Любліні і Параскеву Заровецьку, учит. в Кломіцах (повіт Радом);

77. Іван Рачок — Глухів скерневіцький — 1 акція; кличе: Евстахія Слободяна, учит. у Вільхівці к. Городенки, Льва Мединського, учит. в Гірках і Миколу Мамалиґу, учит. в Заліщиках;

78. Спілка студентів-Українців у Німеччині, філія в Ґетінґен — 1 акція; кличе: Спілку студентів-Українців в Берліні і її філії та Союз Українських Студ. Організацій в Берліні й „Основу" в Данціґу;

79. Володимир Білоус — Горінчево (ЧСР) — 1 акція; кличе на дов. кількість: Л. Балицького, дир. гор. школи, Бігуна, банк. урядника, Петра Колока, учителя, Омеляна Білинського, учит. — в Хусті та Ф. Балицького, учит. в Нижнім Бистрім і Гната Дубика, упр. школи в Нижній Апші;

80. А. Писанчин, учит. ж. р. р. — Горінчево — 1 акція; кличе: З. Грицнова — Рахово, С. Пришова — Кошице і О. Лащуневича — Шандрова;

81. Володимир Гвоздович, надр. суду в Мор. Остраві — 5 акції; кличе на дов. кількість всіх суддів товаришів в Чехослов. респ.;

82. Евгенія Бавиих — Вронув — 1 акція;

83. Михайло Бавик-Вронув — 1 акція;

84. Гринь Смикалюк Володимир — 1 акція; кличе на дов. кількість о. І. Волошина в Германівці, о. Н. Коневчного, пароха в Цвілівих і М. Гоцького, учит. в Кутах;

85. М. Придаткевич, ветер. в Глубічку вел. — 2 акції; кличе на дов. кількість: о. Миколу Винницького, пар. в Глубічку вел., Стефанію Волса, жінку пар. в Ігровиці ад Тернопіль, о. Волод. Чубатого, пар. в Камінках, Луку Турчина, проф. української гімназії у Львові, Омеляна Терлецького, проф. укр. гімн. у Львові, Петра Когута, суддю в Рогатині, Михайла Губчака, проф. гімн. в Тернополі, Тому Вольвого, проф. гімназ. в Тернополі, Анатоля Проскурницького, ветер. в Мельну, Маріяна Стахурського, ветер. в Рипицях, Тимотея Прошишина, суддю в Мельну, Олександра Стисловського, проф. гімн. в Мельну і М. Паливода, упр. школи в Коморові (на Закарпатті).

86. Павло Жеребецький, ком. контр. скарбу в Кольбушовій — 2 акції; кличе на дов. кількість: Дмитра Велисановича, упр. школи в Корчолиці, пов. Рашів, Уляну Бориславську, учит. в Лєнці, пов. Рашів, Василя Ворсука, ком. контр. скарб. в Рашеві, Данила Гуменюка, ком. ком. контр. скарб. в Рашеві, Гриця Макітру, учит. в Огляндові, Луця Михальчука і Степана Возняка, учит. в Конгресівці;

87. Андрій Мир, ком. контр. скар. в Кольбушовій — 1 акція; кличе на дов. кількість: Евфрозину Урбановичеву, учит. в Соколові к. Кольбушової, М. Слевича, упр. школи в Меховичах, п. Нісько, Северина Парашука, упр. школи в Ніськах і М. Лисанюка, секр. контр. скарб. в Кольбушовій;

88. Д-р Ярослав Шипайло, адвокат в Тисьмениці — 2 акції; кличе: д-ра Д. Щуровського, адв. в Мельниці, д-ра Осипа Левицького, адв. в Делятині, о. Сінгалевича, катех. в Тисьмениці, Івана Романчука с. Гриня в Тисьмениці і о. Гребенюка, пар. в Лядськім шляхотськім;

89. о. Іван Яремко с Яворові — 1 акція; кличе: о. Іллю Шеретила, пар. в Липівці, п. Великі Очі ад Любачів, о. Григорія Канду, пар. в Михлівці, п. Лютовиска і о. Мих. Оліянка, катех. в Сокалі.

З судової салі.

Процес Штайґера.

Сорокосьмий день розправи.

Оборона Штайґера.

Саля розправ знов виповнена по береги, очевидно жидівською публикою. Серед напруження присутніх попросив слова обвинувачений Штайґер, що тремтючим голосом заявляє ще раз про свою невинність.

Від вас, панове присяжні — говорив він — залежить чи зможу я вернути до своєї родини, до спокійної праці, до праці чесного громадянина — до дрібних радощів і смутків щоденного життя, чи закінчу життя деинде, в ганьбі, чи прийдеться мені незаслужено терпіти за чин, якого я не зробив, за чин, що його я як лояльний горожанин сам осуджую. Я не був і не є здібний до такого чину, в якому мене обвинувачують. Ціле моє життя, всі мої погляди є з ним в повній суперечности. Осуджую всяке убивство, всякий пролив крови. Я пережив і переживаю трагедію страшної помилки. Тільки випадково мене арештовано й поставлено перед наглий суд, опісля довгі місяці сидів я в тюрмі. Я жертва трагічної помилки, я невинний, тому вірю глибоко, що не найдеться такий суд, що засудив би невинну людину.

Промова д-ра Левенштайна.

Потім забрав слово оборонець д-р Левенштайн, що виголосив довшу промову, яка зробила на авдиторію своє враження більше великим ораторським хистом бесідника, як річевими арґументами. Ціла

філії поставляться до предложення Головного Виділу, покаже найближча будучність.

Для доповнення образу прийдеться нам ще згадати про видання фонду „Учітеся, брати мої". Не завадить пригадати тут короткими словами історію повстання сього фонду. Уведено його в життя в р. 1921 в 60-ту річницю смерти Кобзаря зі спеціяльних пожертв. З зібраних грошей надруковано кілька книжок. Дохід із розпродажі, а далі щорічні вплиіви з Шевченківських Свят збільшають фонд і дають можність переводити в життя основну думку фонду, а саме: **створення бібліотеки для самоосвітних цілей, щось у роді писаного людового університету.** Колиби всі культурні установи поступали відповідно до зарядження, а саме, що весь чистий дохід з Шевченківських Свят у краю має відходити в цілости до фонду, ми малиби сьогодня вже таку самоосвітну бібліотеку, що нею дожнаби похвалитися. Та до такого дисциплінового переведення ухвали нам ще дуже далеко. А вже в біжучому році просто каригідно знехтовано цю справу з боку філій і читалень. Вплив до фонду за час від 1 VII. 1924 — 30 VI. 1925 з пожертв мінімальний, бо тільки 2182·72 зл. п. Все таки вийшли в біжучому році дві капітальні речі: II-гий том **Терлецького, Історія української Держави** (Стор. 304) і д-ра І. **Раковського, Наша земля** (Нарис геольогії) (Стор. 150). Обі книжки друковано в 5.000 прим.

Від кількох літ стало підноситься голоси з боку членів, щоби „Просвіта" приступила до видавництва колірових мистецьких картин з історії, портретів визначних українських мужів тощо. Справа незвичайно важна. Велике виховне значіння в національному розумінні. Не менше і в мистецькому, коли зважимо, що картини мусять мати свою естетичну вартість. І коли на внесок краєвого зїзду голов філій з 29. вересня 1924 р. Загальний Збір з 25 грудня 1925 р. ухвалив признати членам за їхню вкладку один історичний образ, Т-во звернулося до арт. П. Холодного з проханням виготовити такий образ. Саме на днях одержало Т-во образ, котрий зображує момент з Походу Ігоря на Половців, коли під враженням сонячної затьми у війську з'явився упадок духа. А Ігор витягненим мечем показує на далекий Дон, з якого мають Русичі напитися шеломом води, бо до цього взиває їх обовязок „за руську землю". В образі багато руху й життя. Буде це гарний дарунок для членів. Важне, щоби Т-во одержало до рук засоби задля видання цього образу. З хвилею видачі дістануть його ті члени, що зложили вкладку за 1925 рік. На 1926 замовить Головний Виділ новий образ.

Як уявляє собі дальшу працю видавнича Комісія, котра працює при Головному Виділі, показують її внески, які вона виготовила на Загальний Збір. Там находимо такі справи, як продовжування видавництва Української Письменности, докінчення видання Історії української літератури М. Возняка, видання популярної Енциклопедії, і видавання двотижневника для самостійних цілей. І другі Комісії приходять з своїми внесками що до нових видань, які входять в їх обсяг діяльности. Цю мінімальну програму мусить Т-во безумовно виконати. Одначе це залежить від загалу членів. А яким чином — покажемо у дальшім огляді діяльности нашого Товариства.

Як вже вище було зазначено, всяка праця Товариства не буде давати успіхів відповідних до вкладу енергії, як що не буде бажаного внутрішнього звязку між тим, що для членів робиться а самими членами. За поводи внутрішнього звязку мусять виходити від самих членів силою їхньої власної моральної постанови. Иншими словами: **є це самоосвітні і самовиховні змагання.** Підложе їх це: **самодіяльність.** Всеж таки доступ до великої кількости осіб недозволений одним прикрим явищем, що тягнеться кошмаром за нашими культурними змаганнями. Маємо тут на увазі: **неграмотність**, але не тільки ту неграмотність, котра характеризує людину, що не має найменшого знання писання та раховання. Маємо на увазі і неграмотність у осіб, що вміють складати букви й підписатися, але ніяк у силі користуватися цим знанням, бо не розуміють прочитаного. За трудністю складання букв — утікає їм з голови й з уваги зміст прочитаного.

До боротьби з цею язвою стануло Т-во „Просвіта" і покликало до помочі спеціяльну Комісію, яка на протязі минулого року присвятила хоч певну кількість засідань цій важній справі. Та як важні завдання Товариства в напрямі поборювання неграмотности, успіхи дуже незначні. Заінтересовання справою мале, а навіть жадне.

Не можна поминути мовчанкою факту, що під цим оглядом натрапляє Товариство на перешкоди з боку влади. В кількох місцях адміністраційна влада на донесення про ведення курсів неграмотних застерігається, що дозвіл на них має дати шкільна влада. (Клясичний випадок у Підгаєччині). Повідомлена про це Повітова Шкільна Рада дає відповідь даного інспектора, що не узнає потреби праці з боку читальні тому, що справу поборювання неграмотности буде вести школа. Адже дійсности нічого не робиться. Становище влади рішучо фальшиве, коли приймемо, що з її боку не грає тут ролі зла воля. Фактом є, що шкільна влада видала для своїх шкіл постанови, як має школа й учительство відноситься до справи освіти дорослих. Ці постанови накликають учительство до праці. Але ніде нема сказано, що не вільно освітному Товариству вести так пожиточної й необхідної праці, якою є боротьба з неграмотностю. Тим більше, що наше Т-во робить це власними засобами й власними силами. Факт такої заборони з боку староства в Борщеві опинився в Кураторії. Але й тут просто — з незрозумілих причин — маємо до діла з якимсь упором.

Справу поборювання неграмотности мусить організоване свідоме громадянство взяти пильніще до рук. Ця справа, коли вже не яка инша, вимагає опіки і домагається матеріяльних жертв та щедрої допомоги. Тоді Т-во зможе повести поважну інтенсивну роботу, а члени Комісії, котрі щиро хочуть дати свій труд, не будуть зі зневірою відноситися до своєї праці, що мовляв, виготовили плян праці, подали свої внески, а навіть опрацювали відповідні підручники, а Т-во задля браку фондів не виконало нічого.

Ще болючіше стоїть справа з боку статистичного З багатьох місць на завид Головно-

промова Левенштайна нашпікована була цитатами з творів польських і закордонних криміналістів — за те скромна й коротка була його аргументація річева.

Звертаючись до суддів присяжних, апелював Левенштайн до їх почуття справедливости. Чину Штайґерові доказати годі. До того не мав він ніякої причини — а те всі нитки ведуть нас до особи Ольшанського й тої організації, що його делеґувала. Зізнання його потверджені зізнаннями трьох свідків: д-ра Вальдмана, ... Бачинського, а посередно й д-ра Васеля.

Хто такий д-р Вальдман у Відні, це сказав ком. Савицкий. Людина, що пристала до українського („руского") табору, що вислугувала я українській ідеї, муж довіря партії (!), що їздив з високими українськими достойниками д. Риги ... в ... місії (це очевидно неправда! — Прим. Ред.). Там вислано Вальдмана, щоби репрезентував ідею табору, до якого вступив. Він сам каже, що не хотів зізнавати, що панував над собою, що щойно тоді, коли Українці не додержали приречення — він визнав усе і сказав. А його зізнання потверджують зізнання Ольшанського, що говорив те саме вже 4. жовтня.

Не забув Левенштайн і на аргументи політичні, апотеозуючи гарні гороскопи співжиття польської і жидівської суспільности. Оснований з того погляду був його апель до суддів присяжних, щоб забули про минуле.

Вкінці Левенштайн заявив, що оборона вірить в беззглядну чесність і правдомовність класичних свідків: пані Пістерлаківної і пані Ледльової, але твердить, що вони милються, хоч стояли в безпосередньому сусідстві Штайґера. Помилку тих свідків пробував він виказати зізнанням Ольшкої, що бачила цілу подію з балькону каварні. Дальшим арґументом було цитування зізнань Филиппової, хоч вони суперечні з зізнаннями Оряшкої.

Закінчив свою промову Левенштайн так: В імени ідеї права віддаю я до вас, шан. панове! Це людина, як Данте, за життя перейшла ціле пекло. Вашим вердиктом віддасте його життю, віддасте його праці. Я певний, що на поставлені вам питання, чи винен Стан. Штайґер, ви відповісьте: Ні!

Тому, що прокуратор зрікся голосу, розправу замкнено в год. 2·30 попол.

Увільнення Штайґера.

На салі розправи перед проголошенням вироку в справі Штайґера була така ґлота, що жінки мліли. Як на салю увійшов трибунал і присяжні, предсідник лави присяжних відчитав вердикт: Чи винен Ст. Штайґер, що кинув петарду на президента держави і т. д. Судді відповіли 4-ма голосами так, а 8-ма ні. На друге питання: Чи винен оба., що настоював на життя инших людей і т. д., відповіли також 4-ма голосами так, а 8-ма ні.

Зогляду на заперечення першого питання, останнє, третє, відпало. Присуд викликав велику радість між слоторами і понятими. Одна жінка зомліла. Як привели Штайґера на салю, суд. протоколянт відчитав знову вердикт прис. суддів, потім предсідник оголосив присуд увільняючий Штайґера від вини і кари, за закидувані йому актом обвинувачення злочини, та увільнив його від судових коштів. У справі оголошеного присуду прокуратор не заявився, тому предсідник приказав негайно випустити Штайґера на волю.

Твердять, що прокуратор одержав приказ із Варшави не вносити зажалення неважности.

Політичні новини.

Кох зрікся місії утворення уряду.

Кох явився у през. Гінденбурґа і заявив, що не може створити вел. коаліції. Опісля Кох зложив місію утворення уряду. През. подякував йому за труди й зазначив, що хоч його старання були безуспішні, то вияснили політ. положення.

СРСР. збільшує армію.

На закінчення XIV. комун. конгресу в Москві ухвалили резолюцію: Зогляду на зростаючий імперіялізм европ. держав, слід збільшити червону армію. Ухвалу цю конгрес прийняв одноодушно. Преса заявляє, що збільшення армії потрібне не лише з причини зростаючого безупину повстання на Білорусі, але й задля помочі Туреччині, колиб прийшло до конфлікту в справі Мосуля.

Бурхливе отворення чесько-слов. парляменту.

Заповіджене на 17. XII. отворення сесії чесько-словацького парляменту спізнилося наслідком переговорів коал. партій. Заки звився уряд, з нім. і словацьких лав кричали: „Певно вкрали нам уряд". Як звився новий прем. Свегля, на опоз. лавках знявся крик і галас. Демонстрації ці перемінилися в сцени, яких іще не бачили в тім парляменті. Безупину вдаряли в пульти й свистали, тому Свегля не міг прийти до слова. Головно комуністи. Свеглі щоправда вдалося відчитати урядову заяву, але ніхто, навіть ті, що стояли найближче, не розуміли з того ні слівечка. Галас тривав до кінця засідання.

Посол С. Р. С. Р. у перського короля.

Після свята коронування новий перський король Риза хан прийняв насамперед радянського посла, а щойно опісля решту дипльоматичного корпуса. Факт цей викликав велике враження в політ. світі.

Туреччина протестує в справі Моссуля.

17. XII. була рада міністрів під проводом Кемаля баші. Ухвалили енергічно запротестувати проти рішення Ради С. Народів в справі Моссуля.

Війна в Манджурії.

Японський уряд відкинув предложену умову ген. Куо-Сунг-Лінга, називаючи його зрадником китайського народу. Тому війська, що є в Манджурії, одержали приказ посуватися дальше. В Кірині сконцентровано війська, готові до походу на Харбін. Командантом тих військ є ген. Сузукі, один із найбільших ворогів большовизму. Біля Мукдена йде завзятий бій між військами Куо-Сунг-Лінга і Чанг-Тсо-Ліна. Японський уряд рішив вислати до Мукдена 4 баталіони з Кореї і 4 з Кірину. Японська команда повідомила китайських ґенералів, що не позволить, щоби війна перенеслася на терени, що є під японською контролею і на манджурські залізничі шляхи.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 9·95 — 10·00 канад. дол. 9·7 — 9·8, чеські кор. 0·21·50 — 0·22,00 леї 0·4·00 — 0·05·00, франки фр. 0·28·50 — 0·29·00, фр. швайц. 1·50—1·55, англ. фунти 45·00 — 46·00.

Золото. 20 кор. 39·00 — 40·00, 20 франк 35·50—36·50; 20 марк. 44·50 — 45·00; 10 руб. 49·00—50·00.

Збіжжа.

Пшениця краєва з 1925 р. 36·00 — 38·00 жито галицьке з 1925 р. 24·50—25·50, ячмінь галицький бров. —.— до —.—, овес гал. 23·50—24·50.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Д-р Іван Цьокан: НАУКА О ТОРГОВЛІ. Учебник для торговельних шкіл на Підк. Руси. Часть І. Ужгород. Ст. 246 Ціна 27 к. ч.

І. П. Яцимов: САМСОН, песа на 4 дії Харбін 1925. Ст. 88.

Гр. Основяненко: МАРУСЯ. Для шкільного ужитку злагдив Денис Лукіянович. Львів, 1925.

І. Котляревський: НАТАЛКА ПОЛТАВКА. Львів 1924.

Ф. А. Костенко: БАТРАКИ, драма на 4 дії, переробка з російського. Львів 1925.

ОПОВІДАННЯ З ЖИТТЯ ЗВІРЯТ. Переклади Конст. Малицької. Львів 1925. Накл. Українського Пед. Т-ва. Ст. 42.

Д-р Ф. Колесса: ШКІЛЬНИЙ СПІВАНИК. Львів. Накладом УПТ. Ст. 108. 8°.

Є це збірка народніх пісень, на один і два голоси. Пісні розміщені прогресивно, від найлекших до трудніщих. Перші з них збудовані на трьох-чотирох звуках, дальші поширюють скалю до границь хорових голосів. Так само взята на увагу прогресія в такті і ритмі. Співаник містить 70 пісень в „С" дур, 128 пісень у всіх инших дурових і мольових тонаціях (до 7 хрестиків і бемолів включно), і 25 двоголосових, в тонаціях більше уживаних (до 4 знаків хромат.)

Матеріял цей дасть, коли не повну, то на кождий випадок закруглену освіту в читанні нот, яке для пересічного хориста може вистарчити, і надається тому добре для народних, середніх і нижчих музичних шкіл, для учителя і для самоука. Докіль не буде мабуть одної школи, в якій не було би цього підручника. Подбати би лише, щоби наука не йшла старим ладом, ладом „устної словесности", щоби кожда дитина мала свій співаник, як кожда має свій буквар, і щоби діти самі відчитували пісню.

Може тоді зникне анальфабетизм, який царює в нашій, так „високо музикальній" суспільности. Найслабшою стороною книжки, як підручника до научання читання нот, була би мельодійність наших пісень, які, так сказатиб, самі ідуть в ухо. Тому порадно було би при серіознійшій науці мішати пісні співаника з якимсь підручником сольфежа. Тоді мельодійність пісень дала би заохоту до праці, дисципліну і точність у виведенню, музикальність і любов до рідної пісні. — *І. Левицький.*

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА, т. IV. зш. 10—12. Зміст: Р. Ч.: В обороні честі. Д-р І. Брик: Шкільництво меншостей в Чехословаччині. Вол. Калинович: Голос українських дітей. Микола Подлі: Навчання граматики української мови в гімназіях. Д-р В. Бриґідер: Декілька заваг про сексуальне питання в школі. Оглад журналів. Рецензії.

го Виділу основувати курси для неграмотних, приходила відповідь, що неграмотних немає. Тимчасом акція з декляраціями в справі шкільного плебісциту розкрила знову перед нами темну картину. На деклярпціях аж кишить від знаків хреста, що ними зазначено бажання мати свою школу. А що вже зазивів було збирати статистичні дати що до неграмотних, відповідно до віку і ступня занедбання. А проте не в силі нічого осягнути. Ні установи, ні поодинокі особи, для котрих ця справа не представлялаби труднощів, не мають найменшої охоти забратися до цього необхідного діла.

І тут знову мимовільно пригадується нам вислід квестіонаря в справі поборювання неграмотности, який розіслав освітний відділ Центрального Союзу Польських Рільничих Кружків (Kółka rolnicze). Показується, що деякі відповіди були як у подробицях так і що до глибини продумані, що можуть бути трактовані як „незвичайно цінні освітні монографії поодиноких сіл". Найбільше відповідей вплинуло з Волинського Воєвідства! Серед відповідаючих бачимо 43% учителів (тут знову вказане, що найбільша кількість учителів, що дали відповідь походила з Волинського Воєвідства!), 36% дрібних рільників, 18% самоуправних працьовників, студентів тощо. Думаємо, що ця коротка нотатка вистарчить, щоби потягнути порівнання між вислідом зазивів, прохань, заряджень і наказів з боку Т-ва „Просвіта".

Та хоч праця Комісії для поборювання неграмотности не слідна у виданих підручниках, вона вирішила в біжучім році кілька таких справ, які становитимуть вклад у боротьбу з темнотою-неграмотністю. Виготовлена жде видання друга частина „Просвітних Листків" з графікою, виготовлений жде видання перероблений відповідно Буквар О. Солтиса. У плані нові підручники — відповідно до смуги землі, для якої призначені, відповідно до професії неграмотних. Та найважнішою справою будуть читанки для неграмотних другого ступня. Плян їх вложений і апробований. Тільки дещо матеріяльних засобів, а праця попливе широким руслом. Намічені читанки так вложені, що вони будуть також підставовими для самоосвітних змагань поодиноких гуртків праці; вони можуть стати підручниками для грімких читань. Цікаво булоби подати доклади ще плян читанок, та недостача місця на це не позволяє.

Всеж таки треба й це признати, що без огляду на всі труднощі, йде в багатьох місцях боротьба з неграмотністю. Довідуємося про це ві звідомлень і з часописних дописів. Поборювання неграмотности другого ступня найде своє примінення в пропаґованих І-вом гуртах або спільнотах праці. Щоби себе не повторювати в дечому, цю справу обговоримо на другому місці.

Поборювання неграмотности — це одно з головних завдань Т-ва „Просвіта". Та загал народу, а до того загал членів не належить до розряду неграмотних. До цього загалу грамотних треба прийти з самоосвітними змаганнями. До помочі мусить візвати Т-во книжку й газету й взагалі друковане слово. Просто треба було приложити уповні ту відому серед освітників засаду: Коли читач не хоче прийти до книжки, книжка мусить прийти до нього.

Під цим оглядом Т-во „Просвіта" виконало в біж. році дуже велику роботу. У пресі, у своїх видавництвах, на Загальних Зборах, анкетах, нарадах делеґатів читалень справа книжки, справа бібліотеки ставлена на першому місці.

Реорганізацію бібліотечної справи почало Т-во само від себе. Власну бібліотеку, котра не мала взагалі виразно окресленого характеру, піддано реорганізації в напрямі переміни на народню бібліотеку-виповничальню. Книжковий матеріял, котрий надається радше до наукових бібліотек, буде остаточно передано в заміну за книжки, пригожі народній бібліотеці. Книжковий стан на протязі останнього півтора року зріс втроє в порівнанні до давнішого. Та коли справа під оглядом змісту пошла вперед, під оглядом користування бібліотекою тими шарами, для яких вона призначена, мало що посунена наперед. Оправданням може бути те, що у Львові поодинокі читальні й другі культурно-освітні товариства мають свої власні бібліотеки. Деякі з них виконують свою роботу дуже гарно. На особливше признання заслугує бібліотека кружка УПГ. ім. Б. Грінченка на Городецькому передмісті. Щоби одначе одержати ясний образ стану бібліотек у других читальнях Львова, почалася люстрація названих бібліотек за порозумінням з місцевою філією і при допомові бібліотечної Комісії при Головнім Виділі. Що до висліду не може Т-во поділитися зі своїми членами тому, що ще люстрація непокінчена. Та Львів для нас тут не важний, хоч він повинен у дійсности вести перед і в культурно-освітному напрямі і служити зразком для других міст, місточок і сіл.

Вертаючи до бібліотечної справи на місцях, мусимо признати, що вона находилася в оплаканому стані. І сьогодня вона далека від досконалости, а проте можна помітити поважний поступ наперед.

Бібліотечна справа терпить задля недостачі вишколених бібліотекарів, терпить, що у читальняних Виділах нема кому на неї звернути увагу. Просто потрібно з року на рік улаштовувати бодай у філіяльних осідках короткоречинцеві курси для читальняних бібліотекарів. Плян такого курсу у Львові був намічений. Мав він бути зразковим для такихже курсів у краї. Але... Та вже обридло повторювати нікчемну пісеньку про недостачу грошей. Подамо ще й ту причину, що немає у нас в краю відповідних учителів для цеї справи. Але й ця причина зводиться знову до нікчемного гроша.

Щоби цю недостачу проводу заступити, Головний Виділ рішив — як уже у горі було сказано — приступити до видавання Бібліотечного Порадника. Належить пригадати, що в попередньому році 1924 видано накладом фонду „Учітеся" гарну и практичну книжку укладу С. Сірополка: „Короткий курс бібліотекознавства".

(Продовження буде.)

МОЛОДА УКРАЇНА. Листопад 1925, ч. 11. Зміст: Клим Поліщук: Тихо, От. Кирієнська: Через поем на дорозі, Сильвестер Калинець: Гончі О. К.: Звірі — посторожі віку великих відкрить, Д-р Володимир Левицький: Сто миль на ледах, М. Підгірянка: Над Черемошом. Ф. Ф.: Генеза: Скит і атенські улични, Н. Л. Кутіє: Страшна ніч. П. Люпенко: Писар — пан грамофон, Проспер Меріме: Злобуття велити, М. С.: Як фотографують для кіна, Ярослава Малюкова: Малюнки на терезьких печах, Арнольд Райман: Мандрівка во тверезих образів, А. Лотоцький: Воловар проп. Весняна.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ. Часопис пласту, 1. грудня ч. 10. Зміст: З першим снігом — Самітний Олень. Пластуни й громадянський обовязок. Як то в нас у „тримушті" бувало — В. М. ст. пл., Сеньопласт — бой-тур, Десять способів нищення товариства — з „Jamboree"), Веселі забави — (зі „Spur"), З пластового світу, Зізд Головної Ради пласту в ЧСР., З нашого життя, Стоїча 1. і 43. к. на Чорній Горі — Ор. Пе., Святочна Рада 1. пл. к. Львів, — Учасниця 1. куреня ст. пл. ок. ім. 22 січня 1919 р. у Львові. — Чорноморка, Старші Пластуни і Пластунки!, Заклик до Пластунів і Пластунок! — Пл. ул. V. к., Урядові вісти.

ДУХОВНА БЕСІДА, ч. 22. Зміст: Вол. Островський: Довкола церкви. 2) Проф. І. Огієнко: Присяга молодих на вінчанні. 3) Делегація православної церкви в Польщі —в Букарешті. 4) О. З. Проф. І. Огієнко: За двадцять літ праці. Список творів. 5) В. О. Олександер Саліковський. 6) Дописи. 7) Що пишуть.

ДУХОВНА БЕСІДА ч. 23. Зміст: 1) Релігійність видатних учених людей. 2) Прот. Винько-Никольський: Колись і тепер. 3) А. Карашевич: Ніч і день. 4) Вол. Островський: Серце, що сміялося. 5) Проф. І. Огієнко: Присяга молодих на вінчанні. 6) Вол. Островський: Довкола церкви. 7) Семен Любарський: Село Хмелек. 8) В. З.: Наукова хроніка. 9) Що пишуть. 10) Церковне життя. 11) Що діється в світі. 12) Бібліографія. 13) Всячина. 14) До наших читачів.

ВІРА І НАУКА. Евангельський релігійно-просвітний часопис. Зміст: Як евангелізувати.—В справі собору. — Чи буде народ утримувати евангельські Церкви? — Євина розмова з дияволом. — Початок і розвій Богослуження. — Як зростати в Біблії. — Точність.—Устрій Евангельської Громади. —Студія Біблії.—З евангельського руху в Галичині.—Евангельський рух між Українцями у світі.—Від наших читачів.—Велика Україна. — Свят, свят, свят наш Господь. (окл.) —Людська втіхо, Боже-Душе. (окл.) Словий мене, мій Боже. (окл.) — З новітніх відкрить і дослідів. (окл.) — По просторому світі (окл.) Ріжні вісти. (окл.) — Церковні і редакційні звідомлення. (окл.)

УКРАЇНСЬКИЙ РЕКЛЯМОВИЙ КАЛЕНДАР-ТЕРМІНАР, на 1926 рік. Вид. Українське Т-во Книговидців.

ОПОВІСТКИ.

Українськии хор Д. Котка.
у пятницю 18.XII. Новий Санч.
у суботу 19.XII. Новий Торг.
у неділю 20.XII. Живец.
у вівторок 22.XII. Закопане.
у середу 23.XII. Закопане.
у суботу 26.XII. Закопане.
у неділю 27.XII. Закопане.
у понеділок 28.XII. Бельск Бяла. 768

Український Театр Союза Артистів.
Саля Лисенка — Шашкевича 5.

Неділя, 20.XII. 3-та поп. „Граф Люксембург", оперета на 3 дії Ф. Легара.

Неділя, 20.XII. 7·30 веч. „Хмари". народна драма в 5 діях М. Суходольського.

Білети по 3, 2, 1 зол. і 50 сот. продає Союзний Базар а в неділю 10—12 і 2-ої попол. Каса театру.

В неділю, дня 20 ц. м. в часі Служби Божої о 12. год. в Преображенській церкві у Львові відспіває Тов. „Львівський Боян" 4 концерти Дм. Бортнянського на дохід українських інвалідів. 3—3

В тяжкій хвилі для „Рідної Школи" Читальня „Просвіти" в середмістю у Львові жертвувала 5 зол. і кличе всі читальні в краю і за границею. 941 1—1

Всенародне віче в справах земельній і шкільній відбудеться в Ходорові дня 20. грудня ц. р. в год. 1. попол. в салі Народнього Дому. Реферуватиме делегат центр. комітету УНДО п. Остап Луцький.

Заходом Товариства жінок з вищою освітою відбудеться в вівторок дня 22. грудня в 6 год. веч. в салі „Бесіди", Рутовського ч. 22 відчит д-ра В. Щурата: Положення української церкви в XVII ст. ч. І. Проситься о численну участь. Добровільні датки на ялинку для інвалідів приймається з подякою. 971 1—2

Дрібні оголошення.

САНОЧКИ для дітей і дорослих по конкуренційних цінах, також печі, маглі, ваги, знаряддя, пильники, паси, ґурти, посто-гочки, папа. И ШУМАН, Львів, вул. Косciюшки 18 а. 879 8—15

НА дві сем наристки або учениці з виділки маю місце негайно або від півроча вул. Потоцького 110. І. пов. на право. 960 2—3

КАЛЕНДАРИК „РУСАЛКА" на 1926 рік, гарно печатаний в 2-х красках вже продається. (Ціна 6 центів). Замовляти: А. Окпиш, Львів Капецька 4. 897 6 15

ЛІКАР-УКРАІНЕЦЬ потрібний в повітовім місті біля Львова, залізниця в місци. Дві кімнати в догідним місци зарезервовані. Інформації в Адміністрації „Діла". 2—2

МІД-пшток з власної пасіки чистий, повзаний без домішки під гарантією - 5 кг. бляшанках оплачено по ціні в золотих рівновартности 2 дол. по деннім курсі висилає Евген Білинський, Збараж. 881 8—8

ВДОВА по священику в середнім віці глядає місця до заряду дому у священика або цивільного. Зголошення з чемности при має уряд парохіяльний в Блюдниках коло Галича. 974 1—3

З ПАННОЮ модисткою нав'яже в переписку в ціли вінчання с ільчого інтересу Михайло Корчак, капелюшник в Дрогобичі вул. Війтівська гора 8. 973 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подяка.

Дня 29. XI. 1925 відпровадили ми на вічний супочинок тлінні останки дорогої дружини, мами й бабуні. Дякуємо от сею дорогою Вп. о. Малому за провід в похоронах, Впр. о. Потоцькому за прощальне слово, братству церковному, співакам, громадянам вел. і мал. Лицького, що мимо снігу вьюї взяли численну участь в віддаванню послідної прислуги Покійній, та Всім, що поспішили зі словами співчуття, та жертвували свої молитви за душу Покійної передаємо отсим наше щире Спаси-Біг.

В Лицьким вел. в грудні 1925 р.

Иосиф Лада — муж, Осип. Михайло, Денис, Уляна — діти, Софія з Гутковських Лада — синова, о. Степан Лопатинський — зять, Ольга, Віра, Маркіян, Мирон, Богдан, Ярослава, Евгенія, Марія — внуки.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.